

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis quartà mensis
Februarii, anno Domini M. DCC. XLV.*

M. CLAUDIO BOURDIER DE LAMOULIERE,
Doctore Medico, Præside.

An in quâcunque Corporis parte Hematosis?

I.

ORPUS humanum, præstantissimum est divinitatis opus; unius mentis consortio, cætera longè superat animantia. Mirabilis est constructio: Undè omnia ferè instrumenta mechanica, fulcimenta, columnæ, trabes, cunei, vectes, trochleæ determinantes, funes, præla, folles, cribra, filtra, canales: Numquid non emirabitur sapiens? Hoc omne dicas vas unicum hinc indè protensum, diversimodè formatum, miro contortum ordine, in quo circulo factò, fines frustra quæras & initia, plus minusvè, clàm vel palàm oscillans,

A

ubique elasticum, est continuò irrigatum liquido. Unicum enim liquorem ut & vas unicum considerare est in corpore: est multiplex ille liquor, qui sanguinis, Bilis, lymphæ cæterorumque nomine venit; reverà tamen una & eadem est materies, quæ pro diverso tritura gradu, pro variâ vasorum capacitate, figurâ, magnitudine, pro variâ motus celeritate, hoc vel illo insignitur titulo, hæc vel illâ donatur indole: hinc ex solido & fluido humana exsurgit machina merè Hygrostatica, Hydraulica & Mechanica quæ tota versatur in motu quandiu vivit homo: hujus motuum & functionum causas curiosius quæritas: bene sit: ab ovo principium in quo latitat homuncio, non malè dixeris machinulam omnibus ad oscillandum instrumentis sic à Creatore munitam ut motore tantum indigeat, qui sepultam & quasi dormientem vim exsuscitet: sed quid Musitas? A primis mundi exordiis, ex ipsius naturæ desiderio, veneris stimulus excitatus homo, conjunctionis appetitu pulsa mulier, mutuos ruunt in amplexus, cum impetu vibratur in uterum seminalis aura, accedit ad ovulum, oscillum vitæ tangit, tuncque torpentia partium compendia vibrari incipiunt, saliant; motus ille systalticus, elater dictus, primariò solidis interceptus, liquidis communicatur, quæ laniuginis instar, solidorum pressioni cedunt & pressa renituntur: hinc viget continentia inter & contenta perpetuum commercium & proportio à quibus vita pendet & functionum integritas.

I I.

TANDEM aliquandò compertum, tamdiu abstrusum sanguificationis negotium; mirum sanè ac dolendum quòd tot per sæcula, tam necessario ad cognoscendos ac debellandos morbos auxilio orbatâ fuerit Medicina. Hujusce detrimenti causa non aliundè quam ab observationum Anatomicarum defectu, hypotheseon varietate & cæco systematum amore repetenda: itaque veteres Medici solam Hæmatosis officinam hepar esse crediderunt. Nec mirum? Nusquam satis laudanda *Asellii* & *Pecqueti* de viis Chyliferis inventa, immortalis Harvæi de sanguinis motu detecta, iis omninò inaudita erant ac incognita. At nescio quo fato: multi recentiores quoddam fermentum Deum Tutelarem in corde aut sanguine adoraverunt quod Chylum in suam formam commutaret: est quantum illud rationi & experientiæ adversatur! Cum cor continuò moveatur, sanguis verò in perpetuum motum agatur circulatorium; unde mox vim suam amitteret fermentum: præterea si sanguis ope fermenti cujusdam conficeretur 1º. ex illo extraheretur spiritus ardens qui ex omnibus aliis liquoribus fermentatis extrahitur; 2º. cæteri liquores, omnes à sanguine manantes, eadem qualitate donarentur, quod non patet experientiâ: sanguis enim dulcis & alcalinus: alii verò nitro sulphurique in aëre contentis tempore inspirationis exhaustis & cum sanguine commixtis, assignarunt Hæmatosis causam, sed perperam: nullus qui arterias pulmonales in vesicularum cavitatibus hiantes dicat; constat arterias venis esse continuas, aliter enim expiratione violentâ foras cum aëre ejiceretur, sanguis; aër, inquit, penetrat ea quæ sanguis permeare nequit, bene sit, quid inde? Miscela aëris cum sanguine, per hanc viam, experientia & rationi consentanea nunquam videbitur. Nam 1º. aperto thorace flaccidit pulmo brevique, nisi opem feras, perit animal: unde constat quòd si via daretur ad vasa sanguifera per pulmonum membranas, aër in his contentus resisteret ponderi illius, qui per aperturam thoracis ingreditur & vasa sanguinea com-

3
 primit, quæ flaccescunt: 20. idem esto iudicium de sanguine ac de cæteris liquoribus præsertim oleosis: ast quò major aëris copia miscetur in iis, eò magis spumescunt, quò magis spumescunt, eò difficiliùs fluunt: hinc omnes nubem pro Junone amplexi sunt, suisque figmentis, magis ac magis artem Medicam obscuraverunt: procul hinc somniorum interpretamenta; solis mechanicis & hydraulicis legibus Hæmatosim non magis in unâ quam alterâ corporis parte perfici demonstrandum.

I I I.

NATURA simplex in suis operationibus, ad agendum simplicem desiderat modum: hinc intellectu facilis Hæmatosis. A chylo sanguis, uterque à tritu: hoc optimè præstat inter solida & fluida indefinens & alternans luctatio; nec non inter chylum & sanguinem analogia: parùm enim chylus à sanguine compositione & naturâ differt; quamvis autem ubique videatur sibi metipsum similis & purpureus sanguis, per microscopia tamen spectatus, globulosus & lymphaticis sero innatantibus particulis componitur, Sphærica pars sanguinis & purpurea ex pluribus aliis constatur globulis, quæ à se invicem disjuncti, rubri non amplius apparent: Chylus verò minoribus à se disjunctis: unde patet quòd Hæmatosis tam ab antiquioribus decantata ab unione minimorum chyli globulorum nec non intimâ cohæsiōne pendeat: his positis, cur non in omni corporis parte conficeretur sanguis, ubique ad id necessaria reperiuntur; nullum enim datur punctum in corpore, quod non capillaribus gaudeat arteriis, pars serosa subtilior eas permeans, chyli verò globuli, ut ita dicam, contigui, violentâ cordis & arteriarum contractione adeò premuntur, ut simul inter se faciliùs cohæreant; ne credas Capillaria vasa solam Hæmatoseos officinam; ubi pressio, ibi fit. Unde in vasis chiliferis præparata, incipit in corde, continuatur in pulmonibus & minimis perficitur vasis;

I. V.

CHYLUS triturationis opus, peristaltico motu, apertis lacteis osculis, agit in canalem thoracicum; *Pecqueti* dictum; ex eo in venam subclavicam sinistram evehctus, ibi cum sanguine permixtus, in dextrum cordis ventriculum deferitur, violentâ autem contractione ex eo egrediens, totam pulmonalem pervadit substantiam, in quâ reciproco inspirationis & expirationis motu, elasticitate quâ donatur aër, adeò conuassatur, comminuitur, undique premitur, ut facile globuli qui soli ac singuli colorem album chyli reddebant invicem uniti (si *Leuvenhoeckio* fides, septeni), alium colorem efficiant. Ideò tunc rubicundior: quot verò alias concussiones & pressiones; en paucis habe? Per venas pulmonales in ventriculum sinistrum dextro fortiozem, depluit sanguis & è cordis sinu laevo pulsus; ad peripheriam corporis quacumquæ fertur per arteriarum tubulos. Per venarum ramos in majorem cavæ truncum coeunt, brevi redit ad cordis thalamos & quibus primum emissus fuerat. Itus reditusque liquorum quibus irrigatur tota hominis machina, à Medicis vocatur sanguinis circuitus: conicam arteriarum structuram, tor & venarum angulos & anfractus adamussim consideres, nec non cogites universum sanguinem ferè sexdecies, unius horæ spatio per cor fluere: mille anfractibus superatis, adeoque repetito sanguinis circuitu, ne dubites quin chyli globuli ad formandum sanguinem in minimis vasis reddantur optiores.

SUMMUM naturæ munus ! Quot (obstupefcens inquires) instrumenta ? Quanti labores moliuntur hoc opus : hinc patet , quolibet temporis momento cuilibet sanguinis particulæ conciliari alium motum , attritum perpetuum , omnibus maximam liquoribus homogeneitatem : tot enim sunt alterationis gradus , quot sunt prementis cylindri puncta ; iis mechanicis legibus absolvuntur secretiones ; ast objicias in valis Biliiferis aliisque secretoriis , & lymphaticis nulla Hæmatofis , equidem , non fit , fateor sed præparatur ; in his enim inutile ab utili segregatur ; dum in illis lævigantur partes ; unde ad unionem aptiores.

Ergo in quacunque Corporis parte Hamatofis.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus Pathiot.

M. Jacobus-Franciscus Vandermonde.

M. Jacobus-Albertus Hazon.

M. Claudius-Carolus de Jean.

*M. Franciscus-Felicitas Cochon ,
virique Pharmaciæ Professor
designatus.*

*M. Ludovicus-Florentius Ecllot ,
Scholarum Professor.*

M. Antonius-Joannes Daval.

M. Robertus-Hubertus Linguet.

*M. Petrus Rouffin de Montabourg ,
Consultarius Medicus
Regis ordinarius , nec non ur-
bis Regiæ , Regique Nosocomii
San Germani in Layâ.*

Proponebat Parisiis , **DIONYSIUS PAUTIER DE LABREULHE**,
Inculismensis , in Facultate Remensi Doctor Medicus , Saluberrimæ Facultatis
Medicinæ Parisiensis Baccalaureus Medicus , A. R. S. H. 1745 , à sextrâ ad
meridiem.